

**KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS TARYBOS
ŽYMIŲ ŽMONIŲ ĮAMŽINIMO IR GATVIŲ PAVADINIMŲ SUTEIKIMO
KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS**

2009-09-21 Nr. (20.4) TAR1- 141
Klaipėda

Posėdis vyko 2009 m. rugsėjo 21 d. 16.00 val.
Komisijos pirmininkė Nijolė Laužikienė.
Posėdžio sekretorė Raimonda Mažonienė.

Dalyvavo:
komisijos nariai: F. Tiškus, J. Kantautas, B. Piščikienė, S. Karalius, A. Druktenis, B. Aleknavičius.
posėdžio dalyviai: V. Pakalniškis, A. Skiezglilas.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl planuojamos atkurti informacinės lentelės prie Simono Dachो paminklo teksto.
2. Dėl pritarimo Jono ir Marijos Vanagaičių atminimo įamžinimui.
3. Dėl Tilžės akto signatarų įamžinimo Mažvydo alėjoje.
4. Dėl pritarimo Alfonso Žalio atminimo įamžinimui.

1. SVARSTYTA. Dėl planuojamos atkurti informacinės lentelės prie Simono Dachо paminklo teksto.

V. Pakalniškis informavo, kad Savivaldybė ketina atkurti informacinę lentelę ant Simono Dachо paminklo Teatro aikštėje. Lentelė buvo pavogta prieš daugelį metų. Paminklas- fontanelis su Taravos Anikės skulptūra buvo atstatytas Taravos Anikės draugijos iniciatyva ir lėšomis 1989 m. Pristatė lentelės tekstą. Paaikšino, kad vokiškas ir lietuviškas tekstai yra ne visiškai vienodi- lietuviškajame tekste prie Taravos Anikės draugijos rašoma -VFR, o vokiškajame – iš Mainco žemės, taip pat nė vienos kalbos tekste nepaminėtas skulptūros atkūrimo projekto architektas Vytenis Mazurkevičius. Konsultavosi su Savivaldybes kalbininke Asta Chrustaliova, kurios nuomone, nieko tokio, kad skiriasi abu tekstai, turint omeny, kad kiekvienas iš jų buvo skirti skirtingoms auditorijoms- Lietuvoje ir Vokietijoje. Dėl teksto diskutuota ir anuo metu. Jei būtų nutartą tekstą papildyti ar patikslinti, reikėtų kreiptis į Taravos Anikės draugiją ir tekstą derinti su jais.

F. Tiškus pastebėjo, kad tekste netiksliai paminėti du objektai-skulptūra ir portretas. Portretas yra S. Dachо bareljefas, o skulptūra- visas paminklas su Taravos Anikės figūra. Reikėtų patikslinti- Simono Dachо portretas ir skulptūra.

B. Aleknavičius pasiūlė, ar ne geriau atstatyti istorinę tiesą-maždaug iki 1940 m šis paminklas vadinosi Simono Dachо šulinys, taip jį vadino ir vokiečiai ir lietuviai. Istorine prasme tai neteisingas tekstas. Lietuvoje tai yra vienintelis šulinys. Europoje tokių šulinių yra daugiau – Getei, Šileriui. Šuliniai atliko ir funkcinę paskirtį, prieškario atvirukuose, kai dabartinėje Teatro aikštėje vykdavo turgūs ir šio šulinio buvo girdomi arklai. Ši informacija galėtų būti prieš Teatro aikštę.

N. Laužikienė sutiko, kad šis istorinis faktas yra vertingas ir pasiūlė pagaminti atskirą lentelę su papildomą informaciją apie architektą, S. Dachо šulinį ir ją patalpinti ant paminklo, o senąją lentelę atkuri, nekeičiant teksto, nes tokia yra to meto, kai buvo atstatytas paminklas, istorinė tiesa.

S. Karalius pritarė nuomonei, kad atkurti senąją lentelės tekstą.

A. Skiezglilas pastebėjo, kad paprastai rašo, kas buvo paminklo autorius ir architektas.

V. Pakalniškis pastebėjo, kad būtų įdomu sužinoti, ar kai 1912 m paminklas buvo statomas, jis buvo statomas kaip paminklas ar kaip šulinys? Jo nuomone būtų gerai sutvarkyti informacinių lentelių patalpinimą ant paminklo š.m. lapkričio 18 d. kai sukaks 20 m. nuo paminklo atkūrimo.

A. Skiežgelas pasiūlė trūkstantį informaciją iškalti ant paminklo granito- šalia senosios lentelės.

NUTARTA:

1. Rekomenduoti atkurti senąjį Simono Dacho paminklo lentelės tekstą.
2. Rekomenduoti iškalti ant paminklo – fontanėlio šono – trūkstantį informaciją; paminklo architektas V.Mazurkevičius ir Simono Dacho šulinys.

2. SVARSTYTA. Dėl pritarimo Jono ir Marijos Vanagaičių atminimo įamžinimui

V. Pakalniškis informavo, kad Klaipėdos miesto savivaldybė gavo Pagėgių savivaldybės mero raštą „Dėl Jono ir Marijos Vanagaičių memorialinės lentos“, kuriame nurodoma, kad 2007 m. į Pagėgių savivaldybės merą kreipėsi Mažosios Lietuvos politinio veikėjo, laikraštininko, lietuviybės skleidėjo Jono Vanagaičio bei jo žmonos Marijos vaikaičiai Romas Šležas ir Marija Kavaliauskaitė, gyvenantys JAV dėl Marijos ir Jono Vanagaičio perlaidojimo ceremonijos organizavimo Bitėnų kapinėse, minint Jono Vanagaičio gimimo 140 - asias metines 2009 m. rugsėjo 18-19 dienomis. Prašoma Klaipėdos miesto savivaldybės sudaryti sąlygas pakabinti memorialinę lentą J. Karoso gatvėje ant namo, kuriame Lietuvos nepriklausomybės metais gyveno Vanagaičiai. Seniau tai buvo Žalioji g. 2, dabar – Karoso g. 13, kur yra Vaikų konsultacinė poliklinika. Memorialinė lenta yra pagaminta, lėšų neprašo. Pristatė Jono Vanagaičio biografiją.

J. Kantautas pastebėjo, kad reikia tik džiaugtis tokia iniciatyva.

A. Skiežgelas informavo, kad Mažosios Lietuvos taryba paprašė jo parengti Jono Vanagaičio memorialinės lentelės projektą. Pristatė posėdžio dalyviams savo projektą. Pasakė, kad nieko nežinojęs apie Pagėgių savivaldybės mero raštą, kuriame aiškinama, kad architektai Purvinai jau rengia memorialinės lentelės projektą.

F. Tiškus pastebėjo, kad rašte minima, kad „šiuo metu vyksta paminklinio akmens bei memorialinės lentelės projekto darbai, kuriuos atlieka architektai Marija ir Martynas Purvinai“. Tai yra architektai atlieka du darbus – paminklinio akmens ir memorialinės lentelės, praverstų pasidomėti kokioje darbų atlikimo stadijoje yra šie objektai.

N. Laužikienė paaiškino, kad memorialinės lentelės užsakovai ir mokėtojai yra Pagėgių savivaldybė, Klaipėdos savivaldybė negali parinkti projekto autoriaus. Be abejo, memorialinės lentos projektas turės būti derinamas Klaipėdos miesto savivaldybės nustatyta tvarka. Šio posėdžio tikslas – iš esmės pritari ar nepritari atminimo įamžinimui. Pasiūlė A. Skiežgelui kreiptis į Pagėgių savivaldybę, gal būt dar yra galimybė dalyvauti konkurse su savo projektu.

V. Pakalniškis pasisiūlė tarpininkauti, aiškinantis dėl susidariusios situacijos su S. Jašinskiene, kuri rengė Pagėgių seniūnijos mero raštą ir su kuria jis bendrauja, derindamas Jono Vanagaičio atminimo įamžinimą Klaipėdoje.

NUTARTA. Pritarti Jono ir Marijos Vanagaičių atminimo įamžinimui Klaipėdoje, pakabinant memorialinę lentą ant namo J. Karoso g.13.

3. SVARSTYTA. Dėl Tilžės akto signatarų įamžinimo Mažvydo alėjoje

A. Skiežgelas pristatė Tilžės akto signatarų įamžinimo projektą. Priminė, kad seniau buvo kalbėta įamžinti Tilžės akto signatarus, pratęsiant Arkos paminklo teritoriją. Dabar jis siūlo – pasitaręs su Mažosios Lietuvos taryba - įamžinti Tilžės akto signatarus Mažvydo alėjoje, įrengiant ant akmeninių suoliukų akmenines vazas su gėlėmis, o ant šono iškalti signataro vardą, pavardę, datą ir trumpą nuopelnų apibūdinimą. Tokių objektų būtų 28 – tiek, kiek buvo signatarų. Pažymėjo, kad šio projekto įgyvendinimas daug nekainuotų, kadangi Mažosios Lietuvos taryba šio projekto įgyvendinimui organizuotų lėšas, yra įkūrusi fondą.

B. Aleknavičius pastebėjo, kad jei ne Tilžės aktas, tai šiandien mes kalbėtume ne lietuviškai, o vokiškai ar rusiškai. Pritarė Tilžės akto įamžinimo svarbumui.

N. Laužikienė taip pat pritarė Tilžės akto signatarų įamžinimui, tačiau pasiūlė šiuo klausimu susirinkti atskirai. Rekomendavo A. Skiezigilui pasitarti su Mažvydo alėjos architektu Vytautu Paulioniu, pažymėjo, kad Mažvydo alėjos paskirtis yra daugiau poilsinė.

V. Pakalniškis pasiūlė idėją įgyvendinti, parengti šios idėjos projektą Skulptūrų parko prieigose, tai puikiai derėtų su Skulptūrų parko rimtimi, nes ten yra buvusios kapinės, o Mažvydo alėja daugiau pramoginio pobūdžio, be to, įgyvendinus šį projektą, labai pagražėtų Skulptūrų parko prieigas.

N. Laužikienė pastebėjo, kad įgyvendinus šį projektą Mažvydo alėjoje, reikėtų papildomos informacijos, kas yra Tilžės aktas. Pritarė pasiūlymui, kad šį faktą iš tiesų reikia įgyvendinti.

NUTARTA:

1. Rekomenduoti A. Skiezigilui pasitarti dėl Tilžės akto signatarų įamžinimo projekto Mažvydo alėjoje su architektu V. Paulioniu.

2. Rekomenduoti A. Skiezigilui parengti Tilžės akto signatarų įamžinimo projektą Skulptūrų parko prieigose.

3. Pritarti A. Skiezigilo ir Mažosios Lietuvos tarybos idėjai įamžinti Tilžės akto signatarus.

3. SVARSTYTA. Dėl pritarimo Alfonso Žalio atminimo įamžinimui.

N. Laužikienė informavo posėdžio dalyvius, kad šių metų spalio 5 d. bus minimas Klaipėdos miesto garbės piliečio Alfonso Žalio 80-metis. Klaipėdos universitetas spalio 5 d. kiemelyje atidengs paminklinį akmenį su informacine lentele, kad toje vietoje bus pastatytas paminklas ar biustas (dar neapsispręsta kas), skirtas A. Žaliui. Po to, KU naujojoje salėje bus šventinis renginys A. Žaliui atminti, jo metu bus demonstruojamas dokumentinis filmas apie A. Žalį, kurio gamybą dalinai finansavo Klaipėdos miesto savivaldybė. Nors Klaipėdos miesto savivaldybė, regis, pagerbdama A. Žalio atminimą, padarė nemažai – yra jo „Pėda“, išleista knyga, tačiau ant namo, kuriame jis gyveno nėra memorialinės lentos. Šiuo metu rengiamas sprendimas Tarybai dėl A. Žalio atminimo įamžinimo, pakabinant ant jo namo memorialinę lentą. Jei bus lėšų, tai lenta bus pakabinta šiais metais, jei – ne, tai – sekančiais. Einant laikui, užauga nauja karta, kuri vis mažiau prisimins ar žinos, kas buvo A. Žalys ir vis daugiau reikės jėgų, kad įtikinti įamžinti jo atminimą. Pažymėjo, kad Klaipėdos universitetas šiais metais taip pat tik pažymės vietą paminkliniu akmeniu, kur bus pastatytas paminklas ar biustas A. Žaliui, kaip Klaipėdos universiteto įkūrėjui, tačiau šis atminimo ženklas bus skirtas Universiteto vidinei teritorijai, o miestas tokio ženklo neturi.

Visi pritarė A. Žalio atminimo įamžinimui, pakabinant memorialinę lentą ant namo, kuriame gyveno A. Žalys.

NUTARTA. Pritarti A. Žalio atminimo įamžinimui, pagaminant memorialinę lentą.

Komisijos pirmininkė

Nijolė Laužikienė

Posėdžio sekretorė

Raimonda Mažonienė